

Het vrijeschoolonderwijs in de regio Amsterdam groeit.

De twee Geert Groote Scholen in Amsterdam vertonen een groei en de Vrijeschool Parcival in Amstelveen leidt naar verwachting met de nieuwbouw ook tot een groei. De belangstelling voor vrijeschoolonderwijs zien we ook terug in een initiatief van ouders die ondersteuning hebben gevraagd voor de vestiging van een vrijeschool in Amsterdam Noord.

Voor een *beheerste groei* is een gezamenlijk strategisch beleid noodzakelijk van de drie vrijescholen. Deze scholen zijn sinds oktober 2011 ondergebracht in twee onafhankelijke stichtingen verenigd onder één bestuur. Een eerste aanzet voor een strategisch beleid is tot stand gekomen met een relatief kleine kring van schoolleiders en vertegenwoordigers van ouders van de drie scholen. In twee bijeenkomsten in 2013 is gewerkt aan de doelstellingen van het bestuur (bestuursmissie), een sterkte-zwakke analyse en beleidsuitspraken.

Missie en Visie

Alle drie de vrijescholen hebben hun eigen missie en visie.

De bestuursmissie is: *' Voor zoveel mogelijk kinderen uit de regio Amsterdam hoogwaardig, modern en eigentijds vrijeschoolonderwijs realiseren in een financieel zo gezond mogelijke situatie. Dat betekent dat de leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel op cognitief, als op sociaal en kunstzinnig terrein. Naar het gedachtegoed van Rudolf Steiner staat de ontwikkeling van het individuele kind daarbij centraal. Dit vraagt kwalitatief hoogstaand personeel dat kan denken en handelen vanuit de missie en de visie en deze kan uitdragen'.*

Uit de sterkte-zwakke analyse blijkt dat om deze missie te verwezenlijken de scholen aan alle kwaliteitseisen moeten voldoen, hoogstaand personeel nodig hebben, over voldoende financiële middelen moeten beschikken, mee moeten doen aan de lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en hierover helder moeten communiceren aan alle betrokkenen.

Alle drie de vrijescholen hebben dezelfde uitgangspunten. Echter nieuwe wetenschappelijke kennis over aspecten van leren, het kindbrein, didactiek en effecten van pedagogische aanpakken worden op verschillende manieren geïnterpreteerd in de opvattingen van onze inspirator Steiner. De vraag is wat willen wij zijn?

Dit leidt tot de volgende beleidsvragen:

- Wat is de werkelijke en gewenste identiteit?
- Wat is de identiteit van onze vrije scholen en wat is de identiteit per school?
- Hoe gaan we de visie per school verwoorden, delen en uitdragen?

Kwaliteit

Wij streven naar een hoge kwaliteit van het vrijeschoolonderwijs en hebben hiervoor hoogstaand personeel nodig. Leerkrachten met bijvoorbeeld goede didactische vaardigheden voor het periodeonderwijs en een grote diversiteit in werkvormen. Onmisbaar hiervoor is goed personeelsbeleid. Een dergelijk beleid ondersteunt de ontwikkeling van de medewerkers en bevordert een optimale personeelsinzet. De voornaamste instrumenten daarbij zijn beloning, beoordeling, scholing en ontwikkeling en mobiliteit. Om de groei van de vrije scholen in Amsterdam te ondersteunen zal het bestuur (al dan niet collectieve) afspraken met de medewerkers maken over inzetbaarheid op een of meer van de drie scholen. Uiteraard schept de wens naar een flexibelere inzetbaarheid ook de verplichting om adequate voorzieningen te treffen. Daarbij valt te denken aan aanpassing van reiskosten, het laten aansluiten van dienstverbanden en diensttijd. Onze scholen worden mede gedragen door ouders die zeer betrokken, mondig en assertief zijn. Dit vraagt van schoolleiding en leraren om een open houding in gesprekken met ouders en om transparantie van de besluitvorming. Hoe blijven we werken aan een professionele cultuur in de drie scholen, waarin het gewoon is dat mensen elkaar aanspreken op gedrag, waar diversiteit tussen leerkrachten wordt gewaardeerd en waar jezelf voortdurend ontwikkelen de norm is?

Dit leidt tot de volgende beleidsvragen:

- Hoe investeren wij in kwaliteit van de mensen en in de kwaliteitsprocessen?
- Hoe wordt het personeel geprofessionaliseerd?
- Welke scholing, collegiale consultatie en begeleiding in de praktijk is nodig voor hoogwaardig personeel?
- Hoe stellen wij tijdens professionaliseringslag prioriteiten vast ten aanzien van opleiding, functioneren en mobiliteit.
- Hoe houden wij oog voor huidige ontwikkelingen binnen het onderwijs?
- Hoe krijgen we op korte termijn een eensluidend personeelsbeleid voor de drie scholen?
- Hoe komen wij gezamenlijk tot modern, eigentijds vrijeschool onderwijs?
- Streven naar hogere mobiliteit tussen de scholen.
- Gebruik maken van elkaars kwaliteiten binnen en tussen de scholen.
- Samenwerking tussen de scholen, niet alleen tussen de directies maar ook tussen leerkrachten (eventueel professionele leergemeenschappen).

Financiën

Hoe meer leerlingen een school heeft, des te meer geld en financiële armslag de school heeft. Alle drie de scholen hebben een financiële uitgangspositie die aandacht vraagt. Dat betekent dat scholen meer op hun geld moeten passen en dat ze gerichtere uitgaven moeten doen. (zgn. stille bezuinigingen)

Dit leidt tot de volgende beleidsuitspraken:

- De missie en de visie op leren moeten leidend zijn voor bezuinigingen.
- Streven naar financieel zo gezond mogelijke situatie.
- Streven naar een onafhankelijke relatie met het administratiekantoor voor goedkopere en betere interne en externe administratieve processen.
- Eventueel externen inhuren voor deelprocessen.
- Eventueel uitbreiden van scholen (tot een werkbare grootte) en of uitbreiden met meer scholen door oprichten van nieuwe scholen of fusie met andere besturen.
- Autonome groei van de afzonderlijke scholen realiseren.

Lokale-, regionale- en landelijke ontwikkelingen

Lokale ontwikkelingen

De drie vrijescholen zijn ieder omringd door een antroposofische kinderopvang, een antroposofische peutergroep en een buitenschoolse opvang op antroposofische grondslag. Zij passen daarmee in het lokale beleid van stadsdeel Amsterdam Zuid, de gemeente Amsterdam en de gemeente Amstelveen. De twee Geert Groote Scholen zijn lid van het samenwerkingsverband 'Amsterdam-Diemen'. De Vrije School Parcival van het samenwerkingsverband 'Amstelronde'. Vanaf 1 januari 2014 is een groot deel van de onderwijstaken van de Amsterdamse stadsdelen naar de centrale stad gegaan. De consequenties daarvan zijn nog niet geheel duidelijk. Het beleid t.a.v. Voor- en Vroegschoolse Educatie worden centraal gecoördineerd en genormeerd. Onze scholen hebben gekozen voor een zogenaamde *light*versie.

Regionale ontwikkelingen

De vrijeschool in Amstelveen is officieel erkend al een school met een regiofunctie. De scholen in Amsterdam zijn in gesprek over het stedelijk plaatsingsbeleid dat vanaf volgend jaar geldt. Dit betekent dat potentiële ouders kunnen kiezen uit zes scholen in de wijk. Het is mogelijk dat de vrije scholen in Amsterdam ook een regiofunctie krijgen.

Landelijke ontwikkelingen

In het landelijke bestuursakkoord van 2012 is geregeld wat er in 2015 bereikt moet zijn op de terreinen van Opbrengstgericht werken, HRM/lerende organisatie, Basisvaardigheden, Omgaan met verschillen,

Excellentie en hoogbegaafdheid en Wetenschap en Techniek. De Onderwijsraad en de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid vragen naast de basisvaardigheden ook aandacht voor sociale ontwikkeling en *21st century skills*.

Scholen krijgen de komende jaren niet alleen te maken met de invoering van Passend Onderwijs, maar ook met de samenhang tussen Passend Onderwijs en de decentralisatie jeugdzorg.

Passend Onderwijs heeft de komende jaren grote invloed op de ontwikkeling van het onderwijs in de vrijescholen. Per samenwerkingsverband is het niveau en de invulling van de zogenaamde basisondersteuning vastgesteld. Alle scholen van een samenwerkingsverband zullen die basiszorg in de komende twee jaren moeten realiseren.

Op zoek gaan naar samenwerkingspartners is een verplichting van het Rijk in het kader van Passend Onderwijs. Het is van groot belang dat de vrijescholen de mogelijkheden en voordelen tot samenwerking met andere scholen en schoolbesturen bekijken.

De drie vrijescholen hebben de voorkeur om regionale samenwerking met andere vrijescholen aan te gaan. Op de tweede plaats zal ook gekeken kunnen worden naar samenwerking met andere vernieuwende scholen in de regio. In dat geval zal de samenwerking minder inhoudelijk kunnen worden, en vooral gericht zijn op de facilitering. Voorlopig denken we aan een fusie van maximaal vijf tot zeven scholen onder één bestuur.

Dit leidt tot de volgende beleidsuitspraken:

- Onderzoeken van de voor- en nadelen van het komen tot één stichting tussen de huidige drie scholen wanneer een eventuele samenwerking met andere scholen op zich laat wachten.
- Verkennen van aan de school verwante instellingen zoals voorschoolse en naschoolse opvang voor een betere longitudinale ontwikkeling van kinderen van 2 tot 12 jaar.

Communicatie

In de praktijk blijken beelden over wat vrijeschoolonderwijs is bij ouders, leerkrachten en vrije school bewegingen niet altijd overeen te komen. Het proces naar een gezamenlijke beleidsstrategie biedt kansen om ons gezamenlijk af te vragen: Komt de huidige identiteit en imago (reputatie) overeen met onze missie? Wat is de gewenste identiteit en het gewenste imago? Hoe communiceren wij onze visie binnen de scholen en aan de buitenwereld?

Actuele beleidsvragen voor communicatie zijn:

- Wanneer en hoe communiceren de drie scholen gezamenlijk en wanneer doet iedere school dat voor zich? (organisatie van de communicatie)
- Gaan de drie scholen een identiteit en imago traject volgen?
- Is het wenselijk om de drie vrijescholen te profileren en een sterker merk neer te zetten?